

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Aanbieding rapport Inventarisatie Potentiële PFAS-bronnen

Geachte Statenleden,

Hierbij bieden wij u het rapport *Inventarisatie Potentiële PFAS-bronnen* aan. In deze brief lichten we de resultaten van de inventarisatie kort toe.

Als gevolg van jarenlange productie en gebruik van Poly- en perfluoralkylstoffen (hierna PFAS) zijn bodem en water in Nederland in meer of mindere mate verontreinigd door PFAS. Om een goed beeld te krijgen op welke locaties sprake kan zijn van PFAS-bodemverontreiniging, hebben we locaties in beeld gebracht waar in het verleden mogelijk PFAS zijn gebruikt. Daarbij is ook gekeken naar mogelijke risico's. De inventarisatie is inmiddels afgerond en gerapporteerd.

Doel van inventarisatie

Met de studie naar mogelijke PFAS-bronlocaties is een zo compleet mogelijk beeld van de potentiële PFAS-bronlocaties opgesteld¹. Het rapport geeft inzicht in locaties met de grootste kans op een risicovolle PFAS-bodemverontreiniging. Daarnaast verwerken de omgevingsdiensten de uitkomst van het rapport, bijvoorbeeld in hun bodembeheersystemen, zodat gemeenten en omgevingsdiensten de informatie kunnen gebruiken bij toekomstige bodemonderzoeken.

Uitkomst van de inventarisatie

De inventarisatie bestond uit een bureaustudie. Eerst zijn, met de meest recente kennis over het gebruik van PFAS, een aantal (bedrijfs)activiteiten als PFAS verdacht gekwalificeerd, dat wil zeggen waar mogelijk PFAS zijn gebruikt. Op basis van gegevens uit archieven (o.a. van de Kamer van Koophandel en het historisch bodembestand), van brancheverenigingen, omgevingsdiensten en bedrijfswebsites, is geïnventariseerd waar deze PFAS verdachte bedrijfsactiviteiten plaatsvinden of hebben plaatsgevonden. Uit de inventarisatie blijkt dat in onze provincie circa 1.617 (bedrijfs)locaties zijn waarvoor dit geldt. Het gaat onder meer om bedrijfslocaties en brandweerkazernes (555 locaties), tunnels die mogelijk zijn voorzien van een schuimblusinstallatie (14 locaties), stortplaatsen (957 locaties, met name voormalige stortplaatsen) en rioolwaterzuiveringsinstallaties (55 locaties) en

¹ Het onderzoek is exclusief de gemeenten Leiden, Schiedam, Rotterdam, Den Haag en Dordrecht. Deze gemeenten behoren niet tot het gebied waarvoor de provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag is in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb). Zij zijn het bevoegd gezag voor hun eigen grondgebied. Om die reden heeft de provincie niet de bevoegdheid om op het grondgebied van deze gemeenten onderzoek te doen. Daarvoor ligt het initiatief bij de Wbb-gemeenten zelf. De gemeenten zijn vooraf door ons geïnformeerd en we delen resultaten met elkaar.

een aantal locaties waar PFAS zijn aangetroffen zonder duidelijke bron (36 locaties). Het gaat om locaties waar PFAS zijn aangetroffen in de bodem, maar waar Arcadis de resultaten niet direct kon koppelen aan een locatie uit de inventarisatie. Het komt vaker voor dat een bodemverontreiniging op een locatie niet te herleiden is tot een bron. De resultaten zijn bekend bij de omgevingsdiensten, als er mogelijke risico's zijn worden er maatregelen genomen. Dat een locatie voorkomt in de inventarisatie wil nadrukkelijk niet zeggen dat er daadwerkelijk PFAS gebruikt zijn of dat er PFAS in de bodem terecht zijn gekomen.

Kans op bodemverontreiniging

De kans op het ontstaan van een bodemverontreiniging met PFAS is niet bij alle type locaties even groot. Zo is de kans op bodemverontreiniging klein op locaties waar weinig PFAS zijn gebruikt. Hetzelfde geldt voor locaties waar PFAS zijn gebruikt in een gesloten proces (bijvoorbeeld bij een kleine moderne drukkerij). De kans op bodemverontreiniging is groter wanneer er veel PFAS worden gebruikt en de PFAS direct in de bodem terecht komen (bijvoorbeeld locaties waar geblust is met PFAS-houdend blusschuim).

Op 90 van de in totaal 1.617 locaties wordt de kans op bodemverontreiniging als 'zeer groot' ingeschat. Dit zijn met name brandweerkazernes, maar bijvoorbeeld ook bedrijven die kunststof vervaardigen, groothandels in blusschuim en bedrijven met een bedrijfsbrandweer. Bij 217 locaties wordt de kans op bodemverontreiniging ingeschat als 'groot'. Op de overige locaties (1.310) wordt de kans op bodemverontreiniging ingeschat als neutraal, beperkt of zeer beperkt. Of een verontreiniging met PFAS in de bodem zorgt voor risico's is afhankelijk van het huidige gebruik van de locaties. Er worden een aantal pilotonderzoeken uitgevoerd op locaties waar de inschatting is dat er een grote kans is op PFAS-bodemverontreiniging.

Het vervolg – onderzoek op pilotlocaties

Op grond van de uitgevoerde inventarisatie vindt op 20 tot 25 locaties onderzoek plaats naar PFAS in de bodem en de mogelijke risico's. De lijst met locaties is omvangrijk. We hebben daarom een prioritering aangebracht op basis van de te verwachten gezondheidsrisico's voor de mens. Op veel locaties is de kans op een PFAS-bodemverontreiniging met risico's bij het huidige gebruik beperkt, waardoor onderzoek niet direct noodzakelijk is. We focussen bij de selectie van de pilotlocaties daarom op locaties met een grote of zeer grote kans op PFAS-verontreiniging en een kans op blootstelling. Blootstelling kan bijvoorbeeld plaatsvinden door gebruik van locaties in de buurt, denk aan: volkstuinten, woonwijken met tuinen of drinkwaterwinningen. De bodemonderzoeken richten zich op het verifiëren van de ingeschatte kans op bodemverontreiniging en de kans op mogelijke risico's in de buurt van de locatie. De eerste resultaten worden voor de zomer van 2025 verwacht.

Het doel van de pilotonderzoeken is om een beter beeld te krijgen bij wat voor type PFAS verdachte locaties daadwerkelijk bodemverontreiniging is ontstaan en wat dan de potentiële risico's zijn. De focus ligt bij de pilotonderzoeken voor een groot deel op locaties waar brandblusschuim is gebruikt, omdat van deze locaties bekend is dat er vaker sprake is van bodemverontreinigingen. Daarnaast doen we met de pilotonderzoeken ervaring op over het toepassen van het (nieuwe) wettelijk kader dat sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet van kracht is.

Onduidelijkheid bevoegdheden i.v.m. invoering Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is het Bevoegd Gezag voor een deel van de provinciale bodemtaken verschoven naar gemeenten. Voormalig staatsecretaris Heijnen van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 14 juli 2022 in een brief ([Tweede kamer vergaderjaar 2021-2022, 35334, nr. 190](#)), de aanpak van PFAS-bronlocaties in eerste instantie belegd bij de Wet bodembescherming (Wbb) bevoegde gezagen en heeft hiervoor budget beschikbaar gesteld.

Momenteel zijn een aantal provincies (waaronder de provincie Zuid-Holland) namens het IPO in gesprek met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over deze taak en het bijbehorend budget. Eén van de gespreksonderwerpen is of deze opgave bij de voormalige Wbb bevoegde gezagen blijft of dat deze taak wordt belegd bij alle gemeenten. In dat geval gaan de gemeenten in plaats van de provincie prioriteren, onderzoeken en opdracht geven voor saneren. Ondanks de onduidelijkheid over bevoegdheden gaan wij door met de pilotonderzoeken. Voor de start van de pilotonderzoeken vindt afstemming plaats met de gemeenten en het rapport van de inventarisatie wordt ook met de gemeenten gedeeld.

Voor een uitgebreide versie van de resultaten verwijzen wij u naar het rapport Inventarisatie Potentiële PFAS-bronnen in de bijlage. Mocht daar behoefte aan zijn, dan kunnen het rapport en de lopende pilotonderzoeken toegelicht worden tijdens een technische sessie. Zodra de resultaten van de pilotonderzoeken bekend zijn, worden de resultaten geëvalueerd en wordt bepaald of aanvullend onderzoek nodig is. U wordt op de hoogte gehouden over de voortgang en de vervolgstappen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

Rapport Inventarisatie Potentiële PFAS-bronnen